

VÝZVY ESG PRO ČESKÉ BANKOVNICTVÍ Z POHLEDU AKADEMIKA 2024

2. ESG Summit Fakulty financí a účetnictví VŠE

21. června 2024

Vysoká škola ekonomická v Praze

Obsah

1. Úvod

2. Historický vývoj ESG a udržitelnosti

3. Zelené bankovní produkty v ČR – studie 2024

4. Výzvy ESG pro české bankovníctví z pohledu akademika

5. Závěr

Institut udržitelných financí: úvodní informace

- Institut udržitelných financí ([IUF](#)) je ústav [FFÚ](#) VŠE, který sdružuje odbornou veřejnost a studenty se zájmem o udržitelné finance a ESG*
- **Dlouhodobá vize IUF je stát se respektovanou ESG platformou sdružující zástupce univerzitní, státní a privátní sféry v ČR** (tzv. princip trojité šroubovice)
- Tématem ESG se zabývají i další fakulty VŠE ([FMV](#), [FPH](#), [NF](#)), IUF se zaměřuje primárně na finanční instituce a energetiku
- **1. osvětový pilíř:** IUF jako platforma (např. ESG Summit FFÚ VŠE)
- **2. pedagogický pilíř:** IUF jako vzdělávací centrum (např. certifikovaná ESG školení pro zaměstnance finančních i nefinančních institucí, ESG projekty)
- **3. výzkumný pilíř:** IUF jako výzkumné pracoviště (např. smluvní výzkum, granty základního a aplikovaného výzkumu, evropské granty)

Institut udržitelných financí: 2023/2024

- ESG Summit FFÚ VŠE: 16. června 2023, 21. června 2024
- [Certifikovaný kurz ESG v teorii a praxi](#): 3. a 4. června 2024 (ve spolupráci s [KPMG](#) a [PwC](#))
- Smluvní výzkum: Energetický kompas 2023 ([Savings Tech Lab](#))
- Studentský projekt: Analýza Voicebotů u bank v ČR ([KPMG](#))
- Témata absolventských prací a odborných studií (příklady)
 - ✓ Analýza zelených bankovních produktů 2024
 - ✓ Analýza ESG rizik v českém bankovním sektoru
 - ✓ Dopady ESG na český bankovní sektor
 - ✓ ESG: identifikace příležitostí pro banku v oblasti „S“

Institut udržitelných financí: 2024/2025

- ESG Summit FFÚ VŠE: červen 2025
- [Certifikovaný kurz ESG v teorii a praxi](#): listopad 2024, červen 2025
- Smluvní výzkum: Energetický kompas 2024
- Témata absolventských prací a odborných studií (příklady)
 - ✓ Analýza zelených bankovních produktů 2025
 - ✓ Analýza ESG rizik v bankovníctví
 - ✓ Vliv ESG ratingu na výkonnost finančních a nefinančních společností v EU
 - ✓ Vliv ESG na bankovní modely řízení úvěrového rizika
 - ✓ Greenium zelených dluhopisů
 - ✓ Greenwashing

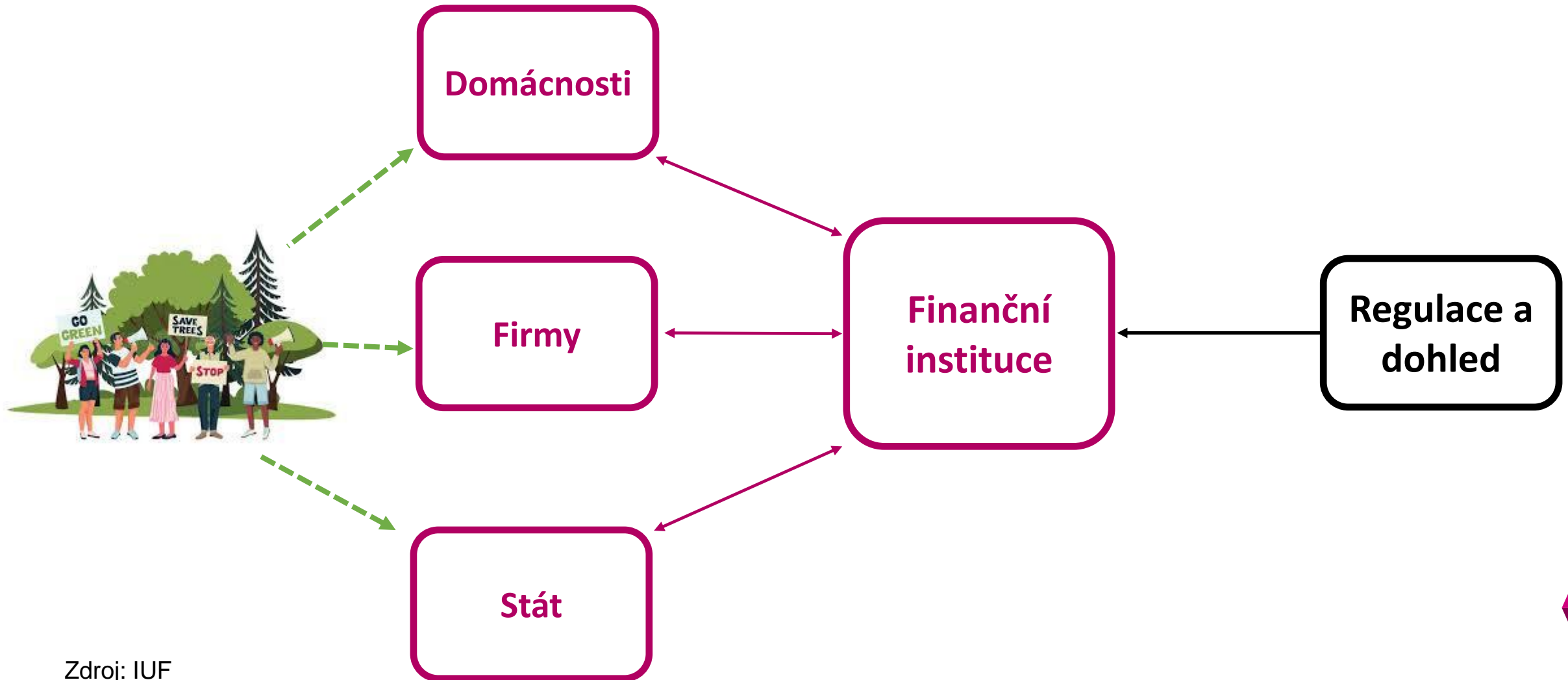
Úvod a základní pojmy ESG

- **ESG = Environmental, Social, Governance**
- ESG = soubor kritérií hodnocení výkonnosti společnosti, který hodnotí robustnost mechanismů správy a řízení společnosti a její schopnost efektivně řídit její environmentální a sociální dopady*
- ESG a udržitelnými financemi se zabývá **Institut udržitelných financí (IUF)**, který byl založen v roce 2022 na Fakultě financí a účetnictví ([FFÚ](#)) [VŠE](#)
- Téma udržitelnosti resp. **ESG** se v ekonomii zkoumá dlouhodobě (Knoepfel, 2004)** , nově narůstá její **význam i pro TOP manažery firem a investory**
- Prosazování udržitelnosti v minulosti na mikroúrovni (bottom-up přístup) a v současnosti na makroúrovni (top-down přístup)
- **No data, no ESG!**

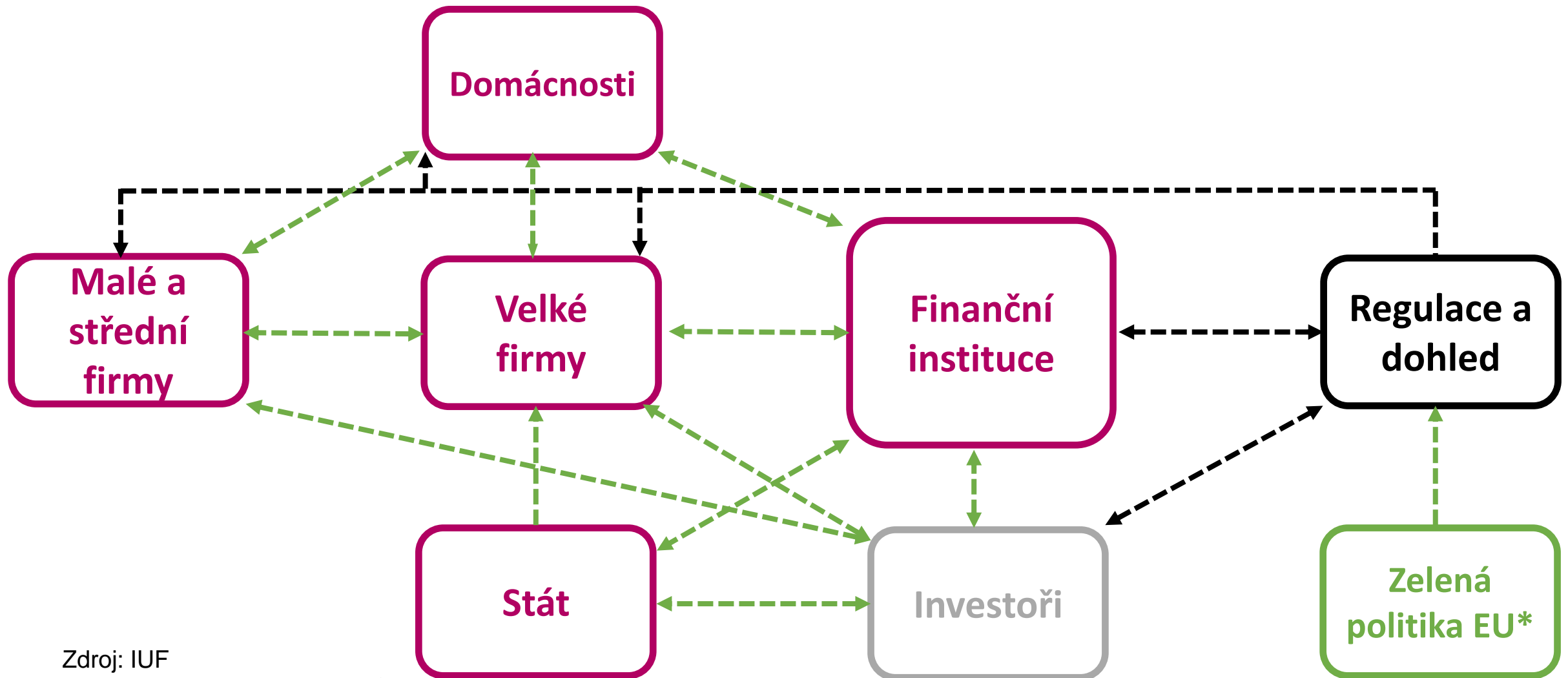
*<https://www.gartner.com/smarterwithgartner/the-esg-imperative-7-factors-for-finance-leaders-to-consider>

**Knoepfel, I. (2004). Who Cares Wins. Financial Sector Initiative. https://www.unepfi.org/fileadmin/events/2004/stocks/who_cares_wins_global_compact_2004.pdf

Prosazování udržitelnosti na mikroúrovni

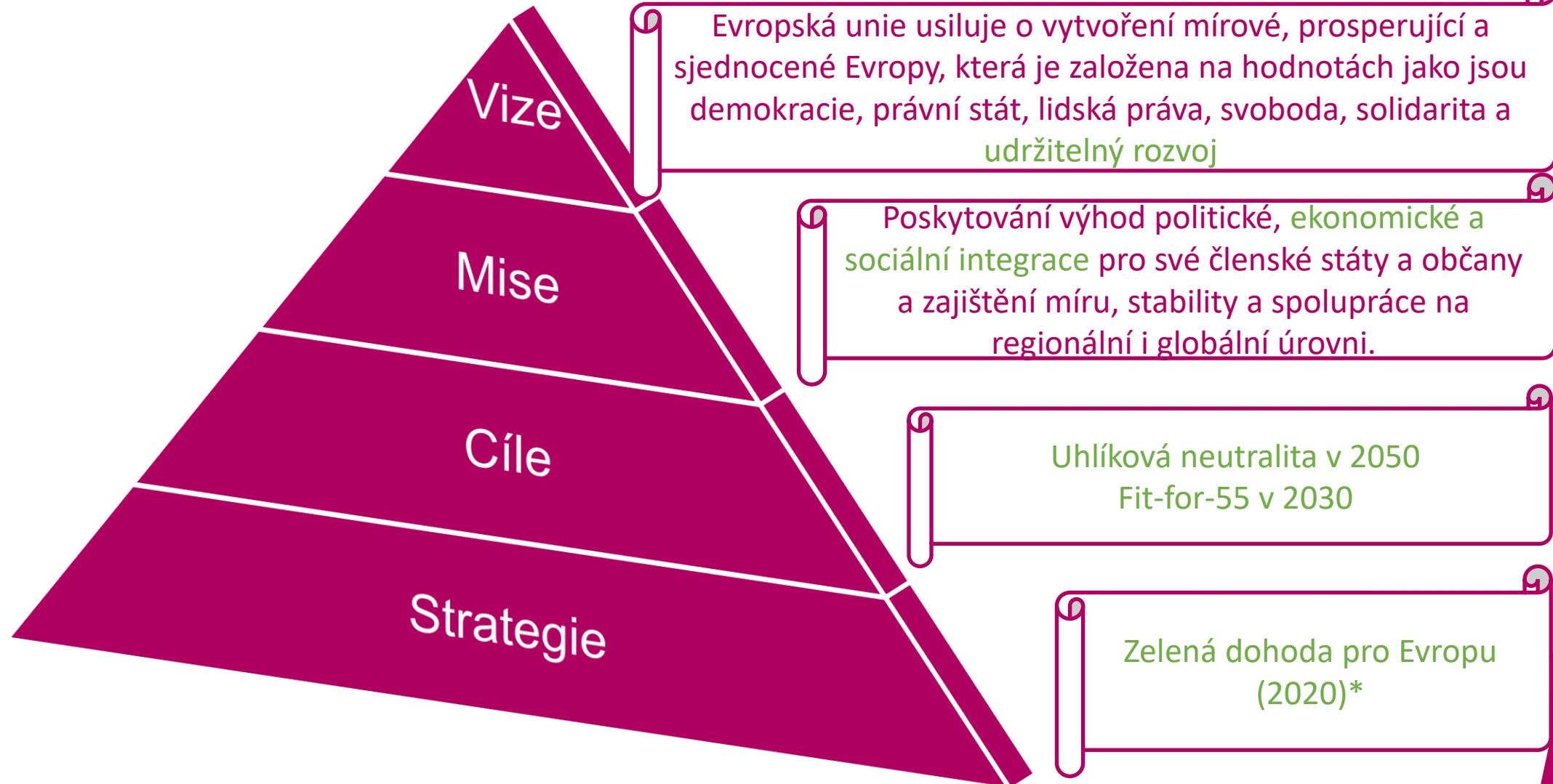
Prosazování udržitelnosti na makroúrovni

Zdroj: IUF

* Odhadem cca 50 dokumentů

Pyramida strategického řízení EU (ESG kontext)

Zdroj: IUF

* Green Deal, viz https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/859148/What_is_the_European_Green_Deal_cs.pdf.

Obsah

1. Úvod

2. Historický vývoj ESG a udržitelnosti

3. Zelené bankovní produkty v ČR – případová studie

4. Výzvy ESG pro české bankovníctví z pohledu akademika

5. Závěr

Historie udržitelnosti a ESG

- **1950'** poprvé použit pojem podnikové sociální udržitelnosti (Corporate Social Responsibility, **CSR**), viz Bowen (1953)* a Davis (1960)** vs Friedman (1962)***
- **1980'** první pokusy o redukci a regulaci negativních externalit v USA (Environmental, Health, & Safety, **EHS**)
- **1990'** hnutí podnikové udržitelnosti (Corporate Sustainability), která v té době byla využívána spíše jako marketingový nástroj, který měl nahodnocovat či jinak zkreslovat dopad na životní prostředí firmy, tj. jednalo se o **greenwashing** (termín používaný k popisu situace, kdy organizace prezentuje své produkty, služby nebo politiky jako environmentálně přívětivé nebo udržitelné, přestože ve skutečnosti nejsou).
- **2000'** vzestup CSR → firemní filantropie (Peterdy, 2023)****
- **2004** studie **Who Cares Wins** (Knoepfel, 2004)*****, ve které byl poprvé použit pojem **ESG**

* Bowen, H. R. (1953). Social responsibilities of the businessman. New York :Harper& Row.

** Davis, K. (1960). "Can Business Afford to Ignore Social Responsibilities?" California Management Review, 2(3), 70-76.

*** Friedman, M. (1962). Capitalism and freedom. University Press of Chicago.

**** Peterdy, K. (2023). ESG (Environmental, Social and Governance). <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/esg/esg-environmentalsocial-governance>

*****Knoepfel, I. (2004). Who Cares Wins. Financial Sector Initiative. https://www.unepfi.org/fileadmin/events/2004/stocks/who_cares_wins_global_compact_2004.pdf

Milníky udržitelnosti ve světě

- **1950'** počátky **CSR** (Davis, 1960)
- **2006** Principles for Responsible Investment (OSN, 2006)*
- **2007** Emise Climate Awareness Bond (CAB) od Evropské investiční banky (EIB)
- **2015** Addis Ababa Action Agenda definuje **17 cílů udržitelného rozvoje** (Sustainable Development Goals, **SDGs**) (OSN, 2015a)*
- **2015** Paris Agreement on Climate Change (**Pařížská dohoda**) je globální smlouva o změně klimatu, kterou přijalo 196 zemí s cílem omezit globální oteplování na méně než 2°C nad úrovní před průmyslovou revolucí, přičemž se snaží udržet oteplování na 1,5°C. Dohoda také zavazuje státy ke snižování emisí skleníkových plynů a podpoře adaptace na změny klimatu. (OSN, 2015b)***

*OSN (2006). What are the Principles for Responsible Investment? PRI <https://www.unpri.org/about-us/what-are-the-principles-for-responsible-investment>

**OSN (2015a). Addis Ababa Action Agenda of the Third International Conference on Financing for Development. https://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2015/08/AAAA_Outcome.pdf

*** OSN (2015b). PARIS AGREEMENT. http://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf

Historie ESG iniciativ v bankovníctví

- **2015: Net Zero Banking Alliance (NZBA)** → iniciativa, která sdružuje globální banky s cílem dosáhnout nulových čistých emisí skleníkových plynů do roku 2050. Členové se zavazují sladit své úvěrové a investiční portfolia s cíli **Pařížské dohody**. Iniciativa podporuje spolupráci mezi bankami při vývoji a implementaci strategií pro snižování emisí (členem např. Société Générale, Erste Group Bank AG a UniCredit)
- **2021: Science Based Targets (SBTi)** → cíle snižování emisí skleníkových plynů, které si společnosti stanovují, aby sladily své aktivity s **Pařížskou dohodou**
- **2021: Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF)** → iniciativa, která usiluje o harmonizaci metodik účetnictví emisí skleníkových plynů v oblasti finančního sektoru.

*United Nations Environment Programme (2019). The Commitment – United Nations Environment – Finance Initiative.

<https://www.unepfi.org/net-zero-banking/commitment/>

** Science Based Targets (2021). About Us. Science Based Targets. <https://sciencebasedtargets.org/about-us#who-we-are>

*** Partnership For Carbon Accounting Financials (2021). About | Bolt Project Website. carbonaccountingfinancials.com

<https://carbonaccountingfinancials.com/en/about#our-mission>

Obsah

1. Úvod

2. Historický vývoj ESG a udržitelnosti

3. Zelené bankovní produkty v ČR – případová studie

4. Výzvy ESG pro české bankovníctví z pohledu akademika

5. Závěr

Studie IUF: Zelené bankovní produkty v ČR

- Analýza zelených* bankovních produktů IUF ve spolupráci s FFÚ VŠE (Lenka Ringelhánová)
- Analyzované banky: Česká spořitelna, ČSOB, Komerční banka, Moneta Money Bank (MMB), Raiffeisenbank, UniCredit Bank
- Sběr dat: květen/červen 2024
- Metodologie: 4 segmenty (korporát, SME**, retail, centrála) a 5 kategorií produktů a činností
- Max. 60 bodů (celkem 30 produktů a činností, každý max. 2 body)***

* Podle definice IUF, ne vždy zcela v 100% souladu s regulací (riziko greenwashingu) – viz appendix

** SME = Small and Medium Enterprises, malé a střední podniky

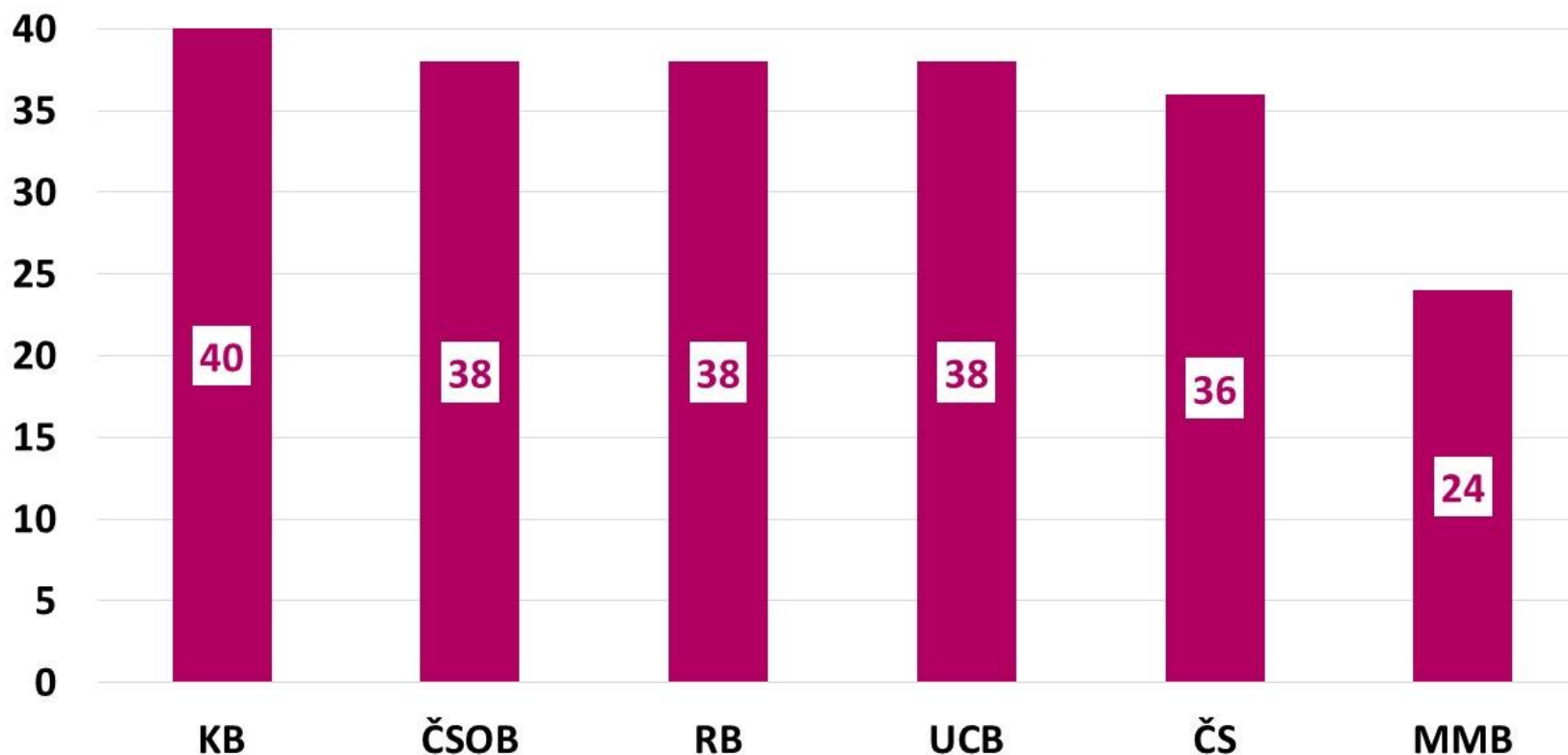
*** Banka prezentuje produkt a ten má webovou stránku = 2 body, banka prezentuje produkt a ten nemá webovou stránku = 1 bod, banka nenabízí produkt = 0 bodů.

Rozdělení produktů a činností

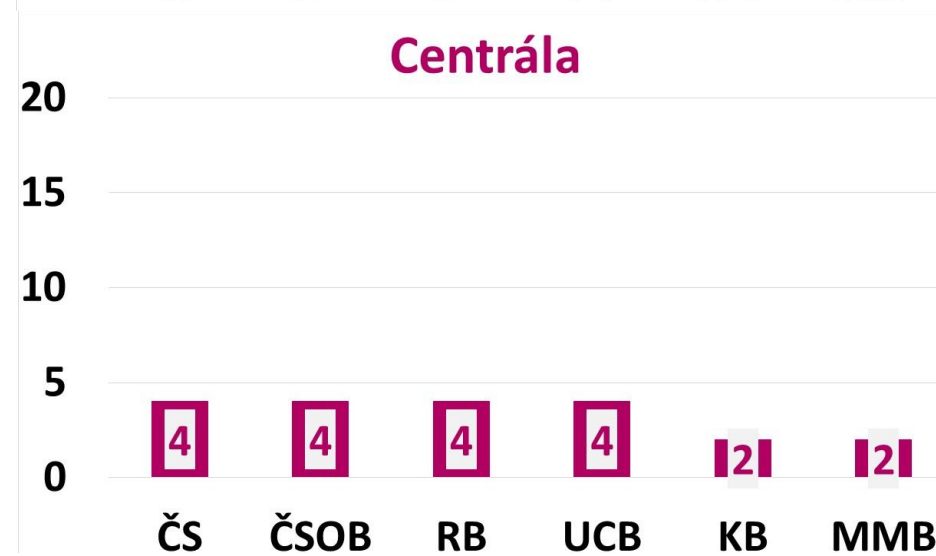
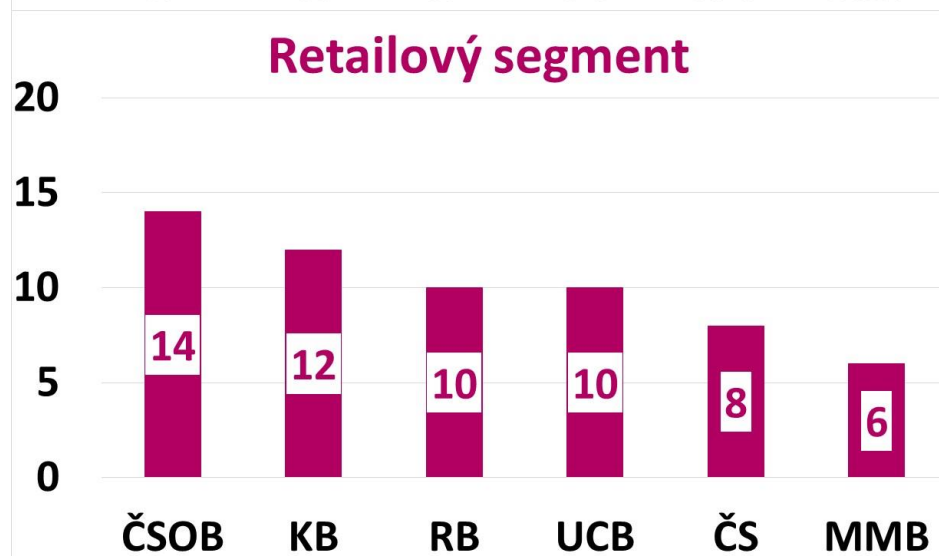
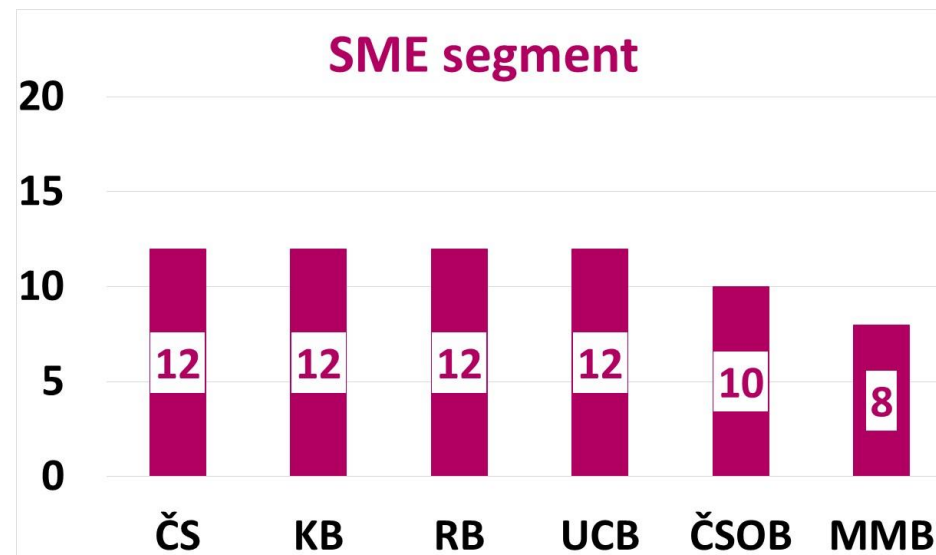
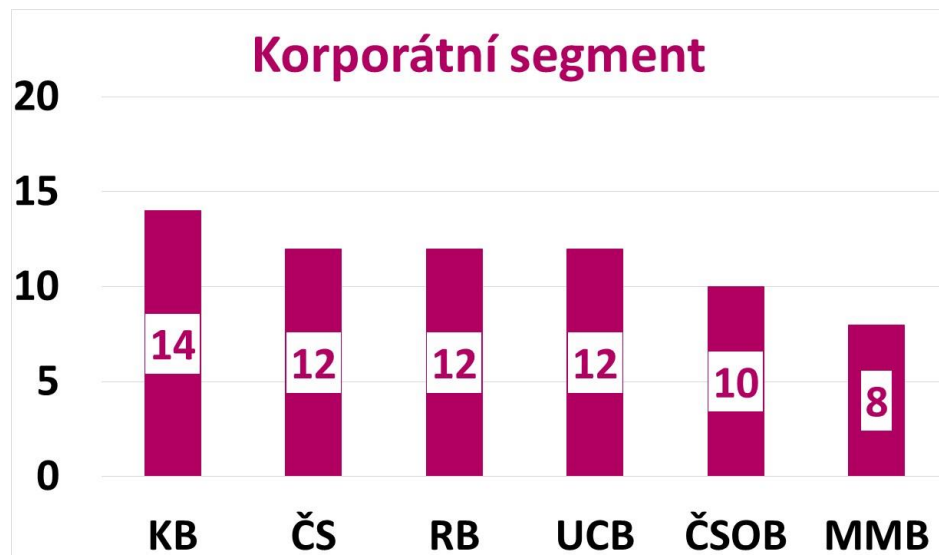
- **Aktivní produkty**
 - I. Zelené úvěry
 - II. Zelené hypotéky
 - III. Zelený leasing
- **Poradenské služby**
 - I. Udržitelné podnikání
 - II. Stavba budov
 - III. Dotační programy
 - IV. Environmentální vzdělávání
 - V. Zelené dluhopisy (poradenství)
- **Pasivní produkty**
 - I. Zelená depozita
- **Neutrální produkty**
 - I. Zelené pojištění
 - II. Zelené investiční fondy
- **Ostatní**
 - I. Zelené dluhopisy (emitované)
 - II. Recyklované/virtuální platební karty

Výsledky studie IUF: celkové výsledky

Celkové skóre

Výsledky studie IUF podle segmentů

Obsah

1. Úvod

2. Historický vývoj ESG a udržitelnosti

3. Zelené bankovní produkty v ČR – případová studie

4. Výzvy ESG pro české bankovníctví z pohledu akademika

5. Závěr

Výzvy ESG pro české bankovníctví z pohledu akademika (podobné výzvy jako v 2023)

- 1) **ESG data governance** (data banky, dodavatelů i klientů)
- 2) Implementace ESG regulací a reportingu v EU
- 3) Získání & udržení talentovaných ESG expertů
- 4) Ocenění a řízení ESG rizik
- 5) Vzdělávání zaměstnanců v oblasti ESG
- 6) ESG poradenství pro klienty

Obsah

1. Úvod

2. Historický vývoj ESG a udržitelnosti

3. Zelené bankovní produkty v ČR – případová studie

4. Výzvy ESG pro české bankovníctví z pohledu akademika

5. Závěr

Závěr

- 1) Fundamentální změna: v minulosti byla **udržitelnost a ESG** prosazována na mikroúrovni (bottom-up přístup), dnes **prosazována na makroúrovni pomocí (top-down přístup)**
- 2) **Srovnatelné výsledky bank** při poskytování zelených bankovních produktů v ČR
- 3) **No data, no ESG!**

Děkuji za pozornost.

Prof. PhDr. Petr Teplý, Ph.D.
Institut udržitelných financí
Fakulta financí a účetnictví
Vysoká škola ekonomická v Praze
nám. W. Churchilla 4
130 67 Praha 3
Tel.: + 420 224 095 186
E-mail: petr.teply@vse.cz
<https://iuf.vse.cz/>
<https://www.linkedin.com/in/petr-teply-3b68529/>

Obsah

1. Úvod

2. Historický vývoj ESG a udržitelnosti

3. Zelené bankovní produkty v ČR – případová studie

4. Výzvy ESG pro české bankovníctví z pohledu akademika

5. Závěr

6. Appendix

Zelená dohoda pro Evropu (2020): principy

- „Zelená dohoda pro Evropu má zlepšit kvalitu života lidí. Z toho, že učiníme Evropu klimaticky neutrální a budeme chránit naše přírodní stanoviště, budou mít prospěch lidé, planeta i hospodářství. Nikdo nebude opomenut.“

Evropská unie bude:

do roku 2050
klimaticky neutrální

snížením znečištění
chránit lidský život,
živočichy a rostliny

pomáhat společností stát
se světovými lídry v oblasti
čistých produktů a technologií

pomáhati zajistit
spravedlivou a inkluzivní
transformaci

Zelená dohoda pro Evropu (2020): opatření

- „EU bude v roce **2050 klimaticky neutrální**. Komise navrhne evropský zákon o klimatu, čímž **tento politický závazek získá právní závaznost a podnítí investice**“
- Klíčová otázka: jaké budou náklady této transformace?

ENERGETIKA

➤ Dekarbonizace odvětví energetiky

Výroba a využívání energie způsobuje více než **75 %** emisí skleníkových plynů v EU

BUDOVY

➤ Renovace budov, aby lidé měli nižší účty za energie a snížila se spotřeba

40 % naší spotřeby energie připadá na budovy

PRŮMYSL

➤ Podpora průmyslu ve vývoji inovací, abychom se stali světovými lídry v zelené ekonomice

Evropský průmysl využívá pouze **12 %** recyklovaných materiálů

MOBILITA

➤ Zavádění čistších, levnějších a zdravějších forem soukromé a veřejné dopravy

Na dopravu připadá **25 %** našich emisí

Apendix: definice 1/2

• Aktivní bankovní produkty

- Zelené úvěry – účelem těchto úvěrů jsou přímé udržitelné investice nebo investice za cílem zvýšení udržitelnosti společnosti, disponují sníženou úrokovou sazbou (zvyšují udržitelnost bankovních aktiv, pro banky jsou žádoucí)
- Zelené hypotéky – obdobné zeleným úvěrům, tyto hypotéky jsou poskytovány na stavby, které splňují určité energetické požadavky/na udržitelné části domu
- Zelený leasing - obdobné zeleným úvěrům, tento leasing je poskytován za účelem zvýšení udržitelnosti společnosti

• Pasivní bankovní produkty

- Zelená depozita - vklady, které zpravidla disponují sníženou úrokovou sazbou, na oplátku banka tuto sumu investuje do udržitelných investic

Apendix: definice 2/2

- **Neutrální bankovní produkty**

- Zelené investiční fondy – fondy, které obsahují udržitelné investice (Article 8 a 9). Nutné podotknout, že banky přiřazují articles (6, 8 a 9) interně
- Zelené pojištění – nabízí vyšší krytí bez cenové přírážky, na nemovitost, které splňují určité ekologické standardy

- **Poradenské služby**

- Banky zprostředkovávají/nabízí širokou škálu rad svým klientům (korporátním i retailovým), často jde o vzdělávací programy, dotační poradenství, emise zelených dluhových CP a jiné formy poradenství v podnikání

- **Ostatní**

- Zelené dluhopisy (emitované) – banka emitovala své vlastní zelené cenné papíry
- Recyklované karty – tyto banky nabízejí platební karty z recyklovaných materiálů nebo virtuální karty